

مرکز مجاز امام صادق (ع)

اصول الفقه

اشتراک احکام بین عالم و جاهل

جلسه ۲۹۸

استاد نجار زاده

اشتراک احکام بین عالم و جاهل

دلیل اشتراک حکم شرعی بین عالم و جاهل:

۱- اگر حکم، مشترک بین عالم و جاهل نباشد، پس باید مختص به عالم باشد.

۲- اگر مختص به عالم باشد، معنایش تعلیق حکم، بر علم به آن است.

۳- اما تعلیق حکم بر علم به آن محال است؛ زیرا خلف لازم می آید.

۴- پس حکم شرعی، مشترک بین عالم و جاهل است.

• بیان لزوم خلف: اگر حکم معلق به علم به آن حکم باشد؛ مثلاً حکم وجوب نماز، معلق به علم به

وجوب نماز باشد؛ در این صورت، وجوب به طبیعت نماز تعلق نگرفته؛ بلکه به نمازی تعلق

گرفته که معلومه الوجوب است؛ درحالی که تعلق علم به وجوب نماز، فرضش ممکن نیست مگر

زمانی که وجوب، به طبیعت نماز تعلق گرفته باشد و این همان خلف محال است.

• بیان دیگر در وجه محال بودن تعلیق حکم، به علم به آن حکم: تعلیق حکم به علم، لازمه اش

محال بودن علم به حکم است که این لازمه محال است؛ پس خود حکم محال می شود.

به این دلیل که اگر قائل به تعلیق حکم به علم باشیم، قبل از حصول علم، حکمی نخواهد بود؛

پس علم پیدا کردن به حکم معنا نخواهد داشت و اگر حصول علم محال باشد، حکمی که معلق

به آن است نیز محال خواهد بود.

• بنابر مطالبی که گفته شد؛ محال است تقیید حکم به علم به حکم و زمانی که محال شد؛ پس

لازمه اش این است که حکم مشترک بین عالم و جاهل باشد؛ یعنی در حقیقت و واقع، حکم برای

عالم و جاهل مشترکاً، ثابت است.